

Các thuốc gây tăng huyết áp

Viết bởi Biên tập viên

Thứ hai, 22 Tháng 9 2014 19:23 - Lần cập nhật cuối Thứ hai, 22 Tháng 9 2014 19:40

Ds Nguyễn Thị Mai

Tăng huyết áp là một trạng thái thường gặp và là yếu tố nguy cơ quan trọng cho sự phát triển các bệnh về tim mạch. Nhiều bệnh nhân tăng huyết áp không được chẩn đoán do họ không nhận thấy huyết áp cao thường không thể hiện triệu chứng gì, và chỉ được phát hiện qua những đợt khám sức khỏe thường kỳ, hay qua những bệnh nhân có các tình trạng tăng huyết áp như đột quỵ, thiếu máu cục bộ cục bộ tim, các bệnh về thận...

Có nhiều yếu tố ảnh hưởng đến tăng huyết áp trong đó có những yếu tố có thể khắc phục được như: hút thuốc lá, béo phì, ăn nhiều muối, không tập thể dục và ít hoạt động thể lực... và những yếu tố không thể thay đổi được như: gen di truyền, gia đình có tiền sử tăng huyết áp ... Một yếu tố ít chú ý đến là việc sử dụng nhiều loại thuốc gây tăng huyết áp.

Các thuốc gây tăng huyết áp

Viết bởi Biên tập viên

Thứ hai, 22 Tháng 9 2014 19:23 - Lần cập nhật cuối Thứ hai, 22 Tháng 9 2014 19:40

Sau đây là tổng hợp một số loại thuốc có thể gây tăng huyết áp hoặc làm bệnh tăng huyết áp đã có sẵn nặng thêm:

Các thuốc gây tăng huyết áp:

Các chống phẩm thuốc tránh thai đường uống:

Đã có bằng chứng mạnh mẽ cho thấy có mối liên quan giữa tăng huyết áp với các viên thuốc tránh thai. Các thuốc tránh thai hormon hợp estrogen và progesteron có khuynh hướng làm tăng huyết áp, trung bình mức độ tăng là 5/3mmHg. Có khoảng 1% người trẻ dùng thuốc có tăng huyết áp nặng. Chống tăng huyết áp, chống tăng huyết áp 1% bệnh nhân nói trên khá rõ. Huyết áp trở lại mức bình thường sau khi ngừng dùng thuốc. Với một số phụ nữ, sau khi dùng viên thuốc tránh thai hormon độ tăng vài tháng, thậm chí vài năm huyết áp mới bắt đầu tăng nhanh. Viên thuốc tránh thai chứa progesteron thì không gây tăng huyết áp.

Các thuốc giao cảm: Ephedrin, phenyl propanolamin:

Ephedrin và những chất cùng họ như pseudoephedrin, norepseudoephedrin, methylephedrin và norephedrin (phenyl propanolamin) đều có tác dụng giao cảm. Phenylephedrin và pseudoephedrin còn được dùng rộng rãi làm chất chống xung huyết tại chỗ niêm mạc mũi, và gây co mạch, chống ngẹt mũi. Trong điều trị tại chỗ ví dụ như ít tác dụng phụ. Dùng tại chỗ với liều cao hay dùng toàn thân có thể gây tăng huyết áp. Hai chất Phenylephedrin và pseudoephedrin được nhận định là an toàn nhưng bệnh nhân tăng huyết áp được khuyến cáo soát chặt, mặc dù vẫn có những báo cáo về các sự cố do tăng huyết áp như sự cố với mạch máu não, tim mạch. Điều đáng lo ngại đặc biệt là các chất nói trên có thể gây xuất huyết mạch não. Tất cả những thuốc này đều chống chẹn thụ thể nhưng bệnh nhân thiếu máu cục bộ cục bộ tim, do cá thể gây co thắt động mạch vành.

Việc dùng đồng thời các thuốc giao cảm với các thuốc ức chế monoamino oxydase (MAO) là nguy hiểm, do làm giảm chuyển hóa các hợp chất cùng họ với ephedrin và làm tăng cường tác dụng phụ trên tim.

Các thuốc gây tăng huyết áp

Vị trí bài Biên tập viên

Thứ hai, 22 Tháng 9 2014 19:23 - Lần cập nhật cuối Thứ hai, 22 Tháng 9 2014 19:40

Các thuốc kích thích hệ thần kinh trung ương:

Các thuốc kích thích hệ thần kinh trung ương như dexamphetamin và methyl phenidat có tác động gây giao cảm, hay được dùng trong các chứng thiếu tập trung – quá hiếu động (ADHD), chứng có nhấc nhấc thoáng qua và hay gây tăng huyết áp, có thể dẫn tới xuất huyết não, thoát vị đĩa đệm cột sống và thiếu máu cục bộ cục bộ.

Các glucocorticoid và mineralocorticoid:

Các glucocorticoid có thể làm tăng huyết áp, mức độ tăng phụ thuộc vào liều. Đó là hiệu quả của hiệu ứng muối. Điều này có thể nhận thấy khi dùng thuốc theo bất cứ đường nào, kể cả dùng ngoài da. Các mineralocorticoid có tác động trực tiếp gây co mạch – làm tăng huyết áp.

Các thuốc chống viêm phi steroid (NSAID):

Các prostaglandin (PGE2 và PGL2) được sinh ra do xúc tác của cyclooxygenase (COX), có chức năng bảo vệ nội mạc mạch máu, và bài tiết natri qua thận. Sự ức chế cyclooxygenase bởi các thuốc chống viêm phi steroid có thể gây muối và nước gây co mạch khi không có suy giảm chức năng thận, điều này có thể làm tăng huyết áp lên khoảng 3-5mmHg. Ngoài ra các NSAID còn làm giảm hiệu quả các thuốc điều trị tăng huyết áp.

Natri:

Việc giảm ăn muối có thể làm giảm huyết áp 3-5mmHg. Các tài liệu hàng đầu của M và Châu Âu gợi ý lượng natri dùng hàng ngày khoảng 100mmol (tương đương với 2,3gam natri hay 5,8gam natri clorid) hoặc thấp hơn để giảm bảo vệ huyết áp được tốt. Thuốc như diclofenac, prednisolon, hydrocortison... có bản chất là muối natri, thuốc kháng acid như chẹn natri bicarbonate hay paracetamol hòa tan chứa 427mg natri có thể liên quan đến tăng huyết áp.

Các thuốc gây tăng huyết áp

Vị trí biên tập viên

Thứ hai, 22 Tháng 9 2014 19:23 - Lần cập nhật cuối Thứ hai, 22 Tháng 9 2014 19:40

Ciclosporin:

Ciclosporin có thể gây tăng huyết áp, nhất là khi phối hợp với corticosteroid và tác động này không phụ thuộc vào liều. Tuy nhiên, trong do các sự cố về tim mạch ở bệnh nhân ghép thận dùng Ciclosporin cao hơn người bình thường. Có thể là Ciclosporin đã làm mất cân bằng giữa các prostaglandin gây co mạch và gây giãn mạch làm ảnh hưởng đến các chất có tác động trên chức năng các mao mạch, làm tăng endothelin và làm giảm natri, dẫn tới co mạch và thiểu máu cục bộ ở cuống tim và thận. Cũng có một số bằng chứng là có tăng sản xuất renin, có hiện tượng tăng sinh ở glomerulus thận, và hoạt hóa hệ thống kinh giao cảm. Tất cả các hiệu ứng kể trên đều dẫn tới tăng natri và tăng huyết áp. Bệnh nhân dùng corticosteroid thường dùng đồng thời với Ciclosporin lại làm tăng thêm hiện tượng tăng natri. Trong bệnh nhân ghép thận tăng huyết áp do thuốc này vì có dùng các thuốc lợi tiểu và các thuốc chẹn kênh calci mang lại nhiều lợi ích.

Các thuốc điều trị bệnh miễn dịch :

Leflunomid và infliximab dùng trong điều trị viêm khớp dạng thấp có thể gây tăng huyết áp trong một số trường hợp, hoặc làm nặng thêm bệnh tăng huyết áp đã có từ trước. Tuy nhiên, tăng huyết áp có thể tới 30% bệnh nhân dùng thuốc này và tất cả này có thể cao hơn nếu dùng phối hợp hai thuốc.

Các thuốc dùng trong các bệnh tâm thần:

Nhiều báo cáo cho thấy hiện tượng tăng huyết áp là tác động phụ của các thuốc an thần điển hình và không điển hình.

Một số thuốc chống trầm cảm như các thuốc chống trầm cảm ba vòng, các thuốc ức chế tái hấp thu serotonin và nhiều loại thuốc khác có thể gây tăng huyết áp hoặc làm nặng thêm tình trạng tăng huyết áp nên có bệnh nhân.

Các thuốc IMAO có tác động ức chế sự chuyển hóa của các monoamine giữa hệ giao cảm. Có

Các thuốc gây tăng huyết áp

Viết bởi Biên tập viên

Thứ hai, 22 Tháng 9 2014 19:23 - Lần cập nhật cuối Thứ hai, 22 Tháng 9 2014 19:40

thông thường ra những cơn tăng huyết áp ở bệnh nhân dùng các thuốc IMAO cùng với các chất này làm tăng sự hấp thu các monoamine hay cùng với các thuốc giảm giao cảm. Triệu chứng lâm sàng trong trường hợp này giảm nhẹ triệu chứng u tím bào a crom. Venlafaxin, một thuốc ức chế tái thu hồi serotonin và noradrenalin có liên quan đến biến chứng tăng huyết áp. Tác dụng phụ này phụ thuộc vào liều lượng : thuốc làm tăng huyết áp tâm trương khoảng 7-10mmHg khi dùng ở liều cao.

Các liệu pháp kháng retrovirus hoạt tính cao:

Một số công trình nghiên cứu quy mô rộng trên những nam giới nhiễm tính virus HIV đã chứng minh có mối liên quan giữa việc điều trị bằng các thuốc kháng retrovirus hoạt tính cao trên 2 năm biến chứng biến chứng tăng huyết áp tâm thu.

Các chất kích thích tạo hồng cầu (ESA= Erythropoiesisstimulating agent)

Sau 20 năm đưa vào sử dụng trong lâm sàng các thuốc tạo hồng cầu đã được chứng minh là những thuốc có khả năng gây tăng huyết áp. Đa số bệnh nhân dùng ESA có biến chứng thận tính, và có khoảng 30% trong số họ bị tăng huyết áp trong quá trình điều trị thiếu máu, thông thường là tăng huyết áp đã có từ trước ở bệnh nhân.

Một số đặc điểm lưu ý:

Cần thận trọng khi dùng một số thảo dược cho bệnh nhân tăng huyết áp. Dược liệu Ma hoàng dùng để giảm cân có chứa các alkaloid chứa Ephedra làm nguyên liệu để chiết xuất ephedrin, chất này có tác dụng trên tim và có thể tăng huyết áp.

Hội chứng ngưng thuốc:

Một số thuốc khi ngưng dần có thể gây tái xuất hiện tăng huyết áp. Ví dụ clonidin, các thuốc chẹn beta, methyl dopa, gamma hydroxybutyrate(khi phụ thuộc thuốc), rượu (khi nghiện rượu).

Các thu c gây tăng huyết áp

Vi t b i Biên t p viên

Th hai, 22 Tháng 9 2014 19:23 - L n c p nh t cu i Th hai, 22 Tháng 9 2014 19:40

Vi c ng ng thu c đ t ng t các ch t trên làm ho t hóa h giao c m quá m c trong vòng 36-72 gi gây nh p tim nhanh, lo âu, tăng huyết áp.

K t lu n:

M t s thu c có th gây tăng huyết áp hay làm b nh tăng huyết áp n ng thêm, đ c bi t là nh ng ng i cao tu i m c nhi u b nh ph i dùng nhi u lo i thu c nên h n t ng tăng huyết áp th ng hay g p. Do v y các th y thu c đi u tr c n chú ý đ n đi u này, tránh gây tăng huyết áp và s m gi i quy t các tri u ch ng khi x y ra.

Tài li u tham kh o:

1. T p chí d c lâm sàng
2. D c lâm sàng và đi u tr t p 2
3. Thu c và đi u tr
4. T ng tác thu c và chú ý khi s d ng